

Прокопенко Н.О.,ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова
НАМН України»**Прокопенко О.В.,**сертифікований архітектор, к. арх.,
м. Київ, Україна

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ОХОРОНОЗДОРОВЧИМ ПРАВОМ ТА ЗАКОНОДАВСТВОМ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

Тези виступу на Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Концептуальні засади розвитку охороноздоровчого права та законодавства України про охорону здоров'я», м. Київ, Академія адвокатури України, 14 березня 2013 року

Погіршення стану здоров'я населення України, високі показники смертності осіб працездатного віку, зменшення середньої тривалості життя, нерівний доступ до медичної допомоги потребує організаційних змін медичної галузі. Існуюча система охорони здоров'я вже не в змозі задовольнити потреби у медичній допомозі. Як показує світовий досвід, лише розвиток первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини дасть змогу істотно вплинути на поліпшення демографічної ситуації, досягти справедливого розподілу і раціонального використання бюджетних коштів. За даними ВООЗ у більшості держав світу на частку первинної медико-санітарної допомоги припадає до 90% загального обсягу медичних послуг, а частка лікарів загальної практики, тобто сімейних лікарів, складає 30–50% серед лікарів галузі охорони здоров'я.

Реальну потребу амбулаторій сімейної медицини та житла для сімейних лікарів неможливо визначити без створення єдиної структурованої інформаційної системи обліку стану здоров'я населення на основі персоналізованого обліку з «прив'язкою» кожного випадку захворювання до конкретної області, району, міста, житлового будинку. А це неможливо без ведення містобудівного кадастру, зокрема, в такому питанні, як розрахунок нормативів **соціально гарантованого** рівня забезпечення населення медичними закладами.

Крім того, значну увагу при розробці проектної та виконавчої документації на будівництво медичних закладів необхідно приділити дотриманню організації безперешкодного доступу інвалідів та інших маломобільних груп населення.

Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» врегульовані питання забезпечення насе-

лених пунктів містобудівним кадастром, як державної системи зберігання і використання геопросторових даних про територію, зокрема, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, конкретні об'єкти містобудування, які створені за допомогою державних будівельних норм, стандартів і правил для задоволення потреб держави та населення у плануванні територій та будівництві.

Однак, містобудівною документацією на державному та місцевому рівні наразі не враховано сучасні пропозиції щодо територіального розвитку інфраструктури системи медичних закладів різних рівнів допомоги, що може призвести до їх поза розрахункового навантаження. А вже переважна більшість містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема, генеральні плани населених пунктів, розроблялися та затверджувалися за часів УРСР (СРСР). Наприклад, на сьогодні проектування об'єктів медичного та спортивного призначення у регіонах здійснюється на основі вітчизняної нормативної бази, зокрема, державних будівельних норм ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», який наразі потребує докорінного аналізу та переробки згідно норм Європейського Союзу.

Таким чином, головною проблемою, що гальмує розвиток медичної галузі в цілому та стримує реалізацію медичної реформи на місцевому рівні є розробка концепції Законів України й впровадження відповідних урядових рішень та інших підзаконних актів з приведенням регіонами України власних нормативно-правових актів до законодавства у сфері охорони здоров'я.

При розробленні підзаконних актів необхідно використовувати матеріали наукових досліджень, затверджених генеральних планів населених пунктів,

землепорядну документацію, містобудівний та земельний кадастр, що є основою для визначення меж і типів територіальних зон, видів цільового використання земельних ділянок, виданих умов та обмежень забудови земельних ділянок в межах визначених зон.

Крім того, в контексті проведення медичної реформи та з метою формування й забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, пріоритетним напрямком є розробка нормативно-правових та нормативних актів у сфері містобудування з урахуванням вимог екологічної безпеки населення. Забруднення середовища обумовлює збільшення безпосередніх витрат на обладнання житлових та громадських будівель, а також наносить шкоду здоров'ю населення. Існує достовірний зв'язок між ступенем забруднення території населених місць і рівнем захворюваності. Тому з позиції права, людина при виборі місця свого проживання повинна мати доступ до інформації щодо стану довкілля, ступеню реального забруднення та ризику його для здоров'я. Оцінка екологічної обстановки дозволяє скорегувати місце свого проживання. Це можливо тільки при наявності єдиної цілісної системи законодавства та містобудівного кадастру населених пунктів. Зокрема, містобудівна документація повинна включати дані про належність території до певних функціональних зон, їх сучасне та перспективне призначення, екологічну, інженерно-геологічну ситуацію, стан забудови та інженерного забезпечення, характеристики будинків і споруд. Загрозливе забруднення території населених місць призводить до необхідності все більш детально-

го врахування екологічних факторів у сфері містобудування.

Актуальним залишається питання створення сучасних промислових зон та селітебних територій з врахуванням дотримання екологічних та санітарних норм при проектуванні населених пунктів, промислових територій та транспортної мережі, а також питання щодо співвідношення між процесами урбанізації та природним середовищем, впровадження систем керування процесами урбанізації архітектурно-планувальними методами та розподілом територій в межах територіальних одиниць за відповідними державними будівельними нормами. Реалізація екологічних вимог до містобудівного розвитку передбачає наступні напрямки: ліквідацію зон екологічного ризику; санацію і реабілітацію територій, які піддаються сильному техногенному навантаженню; ліквідацію зон шумового дискомфорту на території житлової і громадської забудови, зон загазованості примігстральних територій; створення сприятливих мікрокліматичних умов на територіях житлової і громадської забудови.

Немаловажним є практичне впровадження нових типів закладів охорони здоров'я населення, запроєктованих на екологічних та енергозберігаючих принципах.

Таким чином, для впровадження високого рівня медичної допомоги в Україні необхідно удосконалення законодавства як у сфері охорони здоров'я та екології, так і у сфері містобудування.